

Posudek oponenta diplomové práce

Téma: Nabytí od neoprávněného

Autor: Aneta Krejbichová

Oponent: JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.

Diplomová práce předložená k obhajobě Anetou Krejbichovou je zaměřena na nabytí od neoprávněného. Hned na úvod je třeba volbu tohoto tématu pochválit. Jde o poměrně úzkou problematiku, která se neomezuje striktně jen na úpravu občanského práva, ale přesahuje i do jiných soukromoprávních odvětví. Její řešení přitom není rozhodně ucelené. Jednotlivé situace, ve kterých je možné se s úpravou nabytí od neoprávněného setkat, jsou řešeny ad hoc, bez hlubší myšlenkové provazby, typicky právě jen pro potřeby dané konkrétní situace, daného konkrétního předpisu. Současně se jedná o téma, které vykazuje značný vývojový posun v souvislosti s přijetím nového občanského zákoníku. Komplexní zpracování této na první pohled velmi stručné, rozhodně však nijak jednoduché tematiky, o něž se autorka poměrně zdařile pokouší, je proto třeba hodnotit jednoznačně pozitivně.

Diplomantka buduje výklad na dvou základních pilířích. Prvním je rozbor historických základů institutu, druhým pak metoda komparační. Tomu odpovídá i rozvržení celé práce. Po *Úvodu* a stručné první části, která řeší nabývání vlastnického práva v obecné rovině, následuje část třetí *Nabytí od neoprávněného v německém právu* a část čtvrtá *Nabytí od neoprávněného ve francouzském právu*. Obě tyto partie, které zabírají dohromady třetinu práce, nastiňují řešení problematiky nabytí od neoprávněného ve dvou významných právních rádech s dlouhodobou právní kontinuitou občanskoprávní úpravy. Z podaného výkladu je jasně patrný čas i úsilí, které autorka těmito pasážím věnovala. Hojně čerpá z cizojazyčné literatury. Z pohledu oponentního posouzení je však třeba učinit malou výtku k systematické zařazení obou kapitol a k využití tam uváděných informací pro celkové vyznění práce. Předně je potřeba za poněkud nešťastné označit to, že samotný výklad o nabytí od neoprávněného (tzn. části 3), pojednává rovnou o právu německém. Posloupností výkladu by lépe odpovídalo nejprve čtenáře seznámit, minimálně v obecné rovině, s tím, co to je vlastně nabytí od neoprávněného a které situace pod tuto problematiku řadíme. Ani v jedné z obou předchozích částí se s příliš pevným zakotvením toho pojmu, z něhož by měl vycházet další výklad, nesetkáváme. Bylo by to jistě třeba, protože ve stručném *Úvodu* autorka téma zužuje. Neoprávněným je v obecné rovině kdokoli, kdo určité právo nemá, resp. komu určité právo nesvědčí, ale s tímto právem disponuje tak, že je nabývá někdo jiný. Tato situace je pochopitelně velmi obecná. Od neoprávněného nemusí být vždy nabyto pouze vlastnické právo, ale i jiná věcná práva (zástavní, věcné břemeno), detence (například pronájem věci osobou, která nemá právo uzavřít nájemní smlouvu) atd. Autorka upíná hned od počátku svoji pozornost na výšeč problematiky, kterou je nabytí vlastnického práva od neoprávněného. Jedná se pochopitelně o nejčastější případ, který je prakticky i teoreticky nejzajímavější nicméně jistě ne jediný a rozhodně neplyne ani z názvu práce (toto zúžení vycítí čtenář spíše intuitivně z *Úvodu* práce, kde autorka uvádí, že: „*Institutu „nabytí od neoprávněného“ tedy představuje možné řešení vzájemných nároků mezi minimálně třemi osobami – vlastníkem, převodcem a nabyvatelem... u nichž je třeba...určit, které z nich svědčí vlastnické právo k převáděné věci...*). Vstupní uvedení do problematiky by tedy jistě prospělo logické návaznosti výkladu a jeho budování od obecného ke konkrétnímu. Z pohledu oponenta by pak možná bylo lepší, i s ohledem na uvedené, začít tuzemskou úpravou a následně přejít k úpravě

zahraniční. Lze pochopitelně jen obtížně říct, jaký postup je při komparaci vhodnější, nicméně po přečtení celé práce je třeba říct, že je poněkud škoda, že autorka v takovém rozsahu zpracované části o zahraniční úpravě lépe nevyužila pro samotnou komparaci. Jen zcela výjimečně se v následujícím textu setkáváme s přímým srovnáním obou zmiňovaných úprav s úpravou domácí. Obrácení pořadí výkladu, by navíc bylo pro čtenáře přehlednější (výkladu o nabytí od neoprávněného nyní začíná větou: „ *Na úvod je třeba se pozastavit nad některými principy německého práva...*“). Je možné jen doplnit, že uvedená změna by jistě nečinila autorce, jejíž znalost problematiky je zřejmá, větších problémů.

V dalším výkladu se zaměřuje na úpravu tuzemskou a její výklad pojímá historicky, což je u institutu nabytí od neoprávněného jistě příhodné. Jednotlivé části tedy řeší nabytí od neoprávněného podle obecného zákoníku občanského, nabytí od neoprávněného podle tzv. středního občanského zákoníku, období od roku 1964 do roku 1991 a období od roku 1991 do roku 2012. Poslední část je věnována úpravě nového občanského zákoníku. Výklad má jasnou návaznost, byť i zde se autorka nevyvarovala určitých nepřesností. Patrný je zejména nesoulad mezi názvem kapitoly 5.3 a jejím obsahem. Je-li tato partie nazvána *Další případy nabytí od neoprávněného v OZO*, lze očekávat pojednání o dalších případech upravených v obecném zákoníku občanském. Nicméně hned první podkapitola (5.3.1.) této kapitoly, je nazvána *Směnečný zákon* a o úpravě v OZO nepojednává, stejné je to hned s následující podkapitolou 5.3.2. *Všeobecný zákoník obchodní*.

Autorka se nedopouští závažnějších věcných pochybení. Lze však nalézt určité nepřesnosti či zjednodušení. Například jistě není pravdou, že by po roce 1964 existovaly pouze dvě formy vlastnictví socialistické a osobní. Soukromé vlastnictví existovalo i po vydání občanského zákoníku v roce 1964 a pochopitelně existovala i jeho právní úprava, byť velmi okleštěná a značně nesystematicky zařazená do závěrečných ustanovení (§ 489 an. zákoníku v původním znění). Občas je výklad poněkud zjednodušující, resp. nepostihuje všechny varianty. Například kap. 9.2 *Nabytí od neoprávněného u nemovitosti* vychází pouze z předpokladu, že je nemovitost zapsána v katastru nemovitostí, resp. ve veřejném seznamu. Nešťastné je užívání sice obsahově poslední verze nového občanského zákoníku ovšem s posunutým sledem číslování paragrafových ustanovení. Úprava nabytí od neoprávněného není v novém občanském zákoníku v § 1101 an., ale v § 1109 an. Byť je zřejmé, že znění samotného zákonného textu zůstalo beze změn, je to matoucí, protože v jiných částech textu autorka používá již výslednou podobu zákona. Stejně číselně označené ustanovení (např. § 1105) se pak v práci objevuje ve dvou podobách s jiným obsahem, v obou případech je přitom podoba ustanovení brána jako poslední verze.

Formální stránka práce je na průměrné úrovni. Časté jsou prohřešky v interpunkci, odraženích, překlepy atd. V souhrnu tyto vady pochopitelně zcela zbytečně a upoutávají pozornost čtenáře (např. poznámky pod čarou, zakončené nadto tečkou, by měly začít velkým písmenem; s. 8 – *...upraven odděleně, a to úseku věcných práv*; s. 26 – *...dílní oprávnění*; s. 41 – *nabytého poskytnutou služkou*; s. 53 – *v § 159*; s. 56 – *odeslán do poslanecké sněmovny*; s. 57 – *ve Věcném záměru*; s. 58 – *i německé právo i n, jak je...*; někdy odráží za znakem §, jindy nikoliv atd. atd.). Takové prohřešky sice na práci nemají zásadní vliv, nicméně zcela zbytečně znehodnocují zjevné úsilí autorky o odevzdání kvalitní práce.

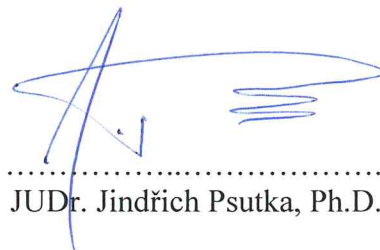
Jednoznačným pozitivem je práce s odbornou literaturou. Rozsah citačního aparátu překračuje standarty diplomové práce. Přehled použitých zdrojů v závěru textu pak jasně ukazuje, že se autorce podařilo shromáždit reprezentativní souhrn domácí i zahraniční odborné literatury k tématu. Občas by snad neškodilo při uvádění elementárních informací užít více zdrojů, tak aby bylo opravdu patrné, že jde o údaje jednoznačné, obecně přijímané. Zcela výjimečně autorka opomene citovat (s. 57 celý blok textu kurzívou v uvozovkách, ale bez citace).

Přes možná poněkud negativní vyznění některých pasáží tohoto posudku, lze bez pochyb uvést, že odevzdaná práce je na velmi dobré odborné úrovni. Z celé práce je patrné dlouhodobé úsilí autorky a její snaha o komplexní zpracování. Zároveň je zřejmé i její hlubší proniknutí do zvolné problematiky. Většina shora uvedených připomínek směřovala především k dílčím nedostatkům, které zabraňují tomu, aby práce mohla být ještě lepší. Některé z nich jsou zjevné a jsou důsledkem autorčiny vlastní nedůslednosti (zejména formální a formulační prohřešky, jakož i jistá zjednodušení), u jiných jde spíše o pohled oponenta na systematiku a přehlednost zpracování zvoleného tématu. Nelze však než konstatovat, že se autorce podařilo odevzdat práci, která splňuje kritéria závěrečné práce v magisterském studijním. Práci proto k obhajobě **doporučuji**. Žádná z uvedených výtek není takové závažnosti, aby v případě velmi kvalitní obhajoby znemožňovala obhájit práci jako výbornou.

Otázka:

Srovnejte úpravu nabytí od neoprávněného podle nového občanského zákoníku, s úpravou vydržení. Jaký je jejich vzájemný vztah, kde na sebe navazují a kde se naopak vylučují?

V Plzni dne 20. května 2012

.....
JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.